

XIV. PHẨM THÍ DỤ

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Có phải đúng thật là Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa vì việc lớn mà xuất hiện ở đời không?

Phật dạy:

- Này Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng thật là Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa vì việc lớn mà xuất hiện ở đời. Vì sao? Vì đúng thật là Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có thể thành tựu trí nhất thiết trí, đúng thật thành tựu các bậc Độc giác, đúng thật thành tựu các bậc Thanh văn.

Thiện Hiện nên biết! Như Quán đảnh đại vương Sát-đế-lợi, oai đức tự tại, chinh phục tất cả, đem các việc nước giao cho quan lớn nên rảnh rỗi, nhàn hạ, an ổn, vui vẻ. Chư Phật cũng thế, là đại Pháp vương oai đức tự tại, chinh phục tất cả, đem các pháp Phật, hoặc pháp Độc giác, hoặc pháp Thanh văn đều giao phó Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa để được thành tựu khắp tất cả.

Thế nên, này Thiện Hiện! Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa xuất hiện ở đời vì việc lớn là đúng sự thật.

Thiện Hiện nên biết! Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa không vì tiếp nhận sự chấp trước sắc mà xuất hiện ở đời; không vì tiếp nhận sự chấp trước thọ, tưởng, hành, thức mà xuất hiện ở đời. Không vì tiếp nhận sự chấp trước quả Dự lưu mà xuất hiện ở đời; không vì tiếp nhận sự chấp trước quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán mà xuất hiện ở đời. Không vì tiếp nhận sự chấp trước Độc giác Bồ-đề mà xuất hiện ở đời. Không vì tiếp nhận sự chấp trước trí nhất thiết trí mà xuất hiện ở đời.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Vì sao Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này cũng không vì tiếp nhận chấp trước trí nhất thiết trí mà xuất hiện ở đời?

Phật dạy:

- Này Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Ông thấy có quả A-la-hán có thể tiếp nhận chấp trước không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không. Con không thấy có quả A-la-hán có thể ở trong Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa tiếp nhận sự chấp trước.

Phật dạy:

Này Thiện Hiện! Hay thay! Hay thay! Ta cũng không thấy có pháp Như Lai có thể ở trong Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa tiếp nhận sự chấp trước.

Thế nên, này Thiện Hiện! Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa không vì tiếp nhận sự chấp trước trí nhất thiết trí mà xuất hiện ở đời.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nếu Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng không vì tiếp nhận chấp trước trí nhất thiết trí mà xuất hiện ở đời thì các chúng Bồ-tát mới học Đại thừa nghe nói như vậy liền sanh tâm hoảng sợ, không thể tin nhận. Nếu từng ở nơi vô lượng quá khứ Phật có đầy đủ nhân duyên, phát nguyện rộng lớn, luôn luôn tích tập căn lành tốt đẹp nhất, các chúng Bồ-tát nghe nói như vậy mới có thể tin thọ được.

Phật dạy:

- Này Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như lời ông nói. Do nhân duyên này không nên vội thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cho các Bồ-tát mới học Đại thừa.

Khi ấy, các Thiên tử cõi Dục và cõi Sắc đều bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa này thật là sâu xa, khó thấy, khó biết, vô cùng, khó tin hiểu. Những hữu tình nào đã từng ở nơi vô lượng quá khứ Phật, phát nguyện rộng lớn, trồng nhiều căn lành và phục vụ nhiều bạn lành thì mới tin hiểu được Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Nếu như các loài hữu tình nơi tam thiên đại thiên thế giới, tất cả đều thành tựu tùy tín hành, trải qua một kiếp, hoặc hơn một kiếp, những loài hữu tình đó tu tự địa hạnh, chẳng bằng có người đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này vui thích, nghiền ngẫm, suy tư, so sánh, quán sát trong một ngày, thì công đức đạt được nhiều hơn công đức kia vô lượng.

Phật dạy các Thiên tử:

- Đúng vậy! Đúng vậy! Như các ông đã nói.

Thiên tử nên biết! Nếu các thiện nam tử, thiện nữ v.v... được nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, thì mau chóng đắc Niết-bàn, vượt hơn tùy tín hành đã nói trước đây, trải qua một kiếp, hoặc hơn một kiếp tu tự địa hạnh, huông là vui thích nghiền ngẫm v.v...

Các Thiên tử nghe lời Phật dạy, hoan hỉ phân chấn, đánh lễ đức Thế Tôn, nhiễu quanh bên phải ba vòng rồi từ tạ trở về cung.

Họ ra khỏi hội chúng chẳng bao xa bỗng nhiên biến mất. Tùy thuộc cõi nào họ trở về cung cõi ấy, khuyến khích chư thiên tu hạnh thù thắng.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Đại Bồ-tát nào nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có thể sanh tin hiểu, không bị chìm đắm, không bị mê muội, không nghi hoặc, không chấp thủ, hoan hỉ lắng nghe, cung kính cúng dường, vị ấy từ đâu sanh đến chỗ này?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Nếu các Đại Bồ-tát nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có thể sanh tin hiểu, không bị chìm đắm, không bị mê muội, không nghi hoặc, không chấp thủ, hoan hỉ lắng nghe, cung kính cúng dường, ưa gặp, ưa nghe, thọ trì, đọc tụng, thường không xa lìa Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa và có những ý tưởng tốt đẹp tương ưng với người đó, yêu mến đi theo người thuyết pháp, như bò con theo mẹ, chưa tạm xa lìa. Cho đến dù chưa được tất cả nghĩa lý Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, thông suốt rốt ráo, có thể giảng nói cho người, thì vẫn không bao giờ xa lìa Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa và thầy thuyết pháp, dầu chỉ trong giây phút. Đại Bồ-tát này từ trong cõi người sanh đến đây, nhờ vào nhân tốt đẹp đời trước nên thành tựu sự kiện hôm nay.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Có phải các Đại Bồ-tát thành tựu công đức như vậy là nhờ vào thừa sự cúng dường chư Phật ở phương khác rồi từ đó sanh ra đến đây chăng?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Có Đại Bồ-tát thừa sự cúng dường chư Phật ở phương khác rồi từ đó sanh ra đến đây, thành tựu công đức tốt đẹp như vậy. Vì sao? Vì Đại Bồ-tát này trước đây đã ở nơi vô lượng đức Phật phương khác nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa sanh lòng tin hiểu, cung kính cúng dường, biên chép, thọ trì, thỉnh hỏi nghĩa lý sâu xa trong kinh Bát-nhã ba-la-mật-đa, tư duy, tu tập, giảng dạy cho người khác. Từ nơi đó họ sanh đến đây, nhờ căn lành đã có nên thành tựu được việc này.

Nay Thiện Hiện! Có Đại Bồ-tát là chư thiên từ trời Đô-sử-đa, sanh trong loài người, họ cũng được thành tựu công đức như vậy. Vì sao? Vì Đại Bồ-tát này đời trước đã ở trời Đô-sử-đa, nơi Đại Bồ-tát Từ Thị, nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa sanh lòng tin hiểu, cung kính cúng dường, thỉnh hỏi nghĩa lý sâu xa trong kinh ấy, tư duy, tu tập, rộng vì người nói. Vị ấy từ cõi đó sanh đến đây, nhờ căn lành đời trước nên thành tựu được việc này.

Nay Thiện Hiện! Các thiện nam tử v.v... trụ Bồ-tát thừa tuy đời trước đã được nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa nhưng không thỉnh hỏi nghĩa lý sâu xa, đời này sanh trong loài người nghe nói Bát-nhã ba-la-

mật-đa sâu xa này tâm không mê mờ, nghi ngờ, thối lui. Hoặc có lúc sanh ra những sự hiểu biết khác khó có thể khai ngộ. Vì sao? Vì không hiểu nghĩa nên tâm mê mờ, nghi ngờ, thối lui.

Này Thiện Hiện! Các thiện nam tử v.v... trụ Bồ-tát thừa tuy đời trước đã được nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng từng thỉnh hỏi nghĩa lý sâu xa, hoặc một ngày, hai ngày, ba ngày, bốn ngày, năm ngày nhưng không theo lời dạy tinh tấn tu hành. Ngày nay sanh trong loài người, được nghe dạy Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, dầu chỉ trải qua thời gian ngắn, tâm người ấy vẫn vững chắc, không ai có thể phá hoại. Nếu rời chỗ nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa và vị thầy thuyết pháp để thỉnh hỏi nghĩa sâu mầu, thì người ấy liền thối thất, sanh tâm do dự. Vì sao? Vì tuy đời trước thiện nam tử v.v... trụ Bồ-tát thừa được nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa, cũng thỉnh hỏi nghĩa lý sâu xa, nhưng không tu hành tinh tấn theo lời dạy, nên đời này đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có khi muốn nghe, có khi chẳng muốn nghe, có khi tâm bền vững, có khi tâm lui sụt, tâm ấy dao động, tán thối không thường, như bông gòn chuyển động theo gió. Nên biết các thiện nam tử v.v... trụ Bồ-tát thừa mới học Đại thừa, mặc dù có tín tâm nhưng không thanh tịnh kiên cố. Đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa không thể tin ưa lâu dài. Theo nghiệp vị ấy sẽ rơi vào một trong hai địa, là Thanh văn hoặc Độc giác địa.

Thiện Hiện nên biết! Như chiếc thuyền bị thủng giữa biển cả mênh mông, những người trong thuyền nếu không nắm được cây, đồ vật, phao nổi, tấm ván, thân chết v.v... làm chỗ nương tựa, biết chắc họ sẽ bị chết chìm, không qua đến bờ kia được. Nếu những người trong thuyền đó nắm được cây, đồ vật, phao nổi, tấm ván, thân chết v.v... làm chỗ nương tựa, nên biết những hạng người này không bao giờ bị chết chìm, được an ổn nơi biển cả và đến bờ bên kia, không bị tổn hại, hưởng các sự an vui.

Các thiện nam tử v.v... trụ Bồ-tát thừa cũng như vậy. Có người tuy đối với Đại thừa có thành tựu chút ít sự kính tin, yêu thích nhưng không tiếp nhận Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa làm chỗ nương tựa. Nên biết hạng người đó lui mất giữa đường, không thể chứng đắc trí nhất thiết trí, nghĩa là rơi vào Thanh văn hay Độc giác. Người nào đối với Đại thừa mà có tin, có nhẫn, có thích, có muốn, có tinh tấn, có thắng giải, có không buông lung, có ý vui thù thắng, có xả, có kính, có vui, có mừng, có tâm thanh tịnh, có đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề không bỏ điều qui định hoàn hảo và có thể tiếp nhận Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa làm chỗ nương tựa. Nên biết những người này

không bao giờ giữa đường lui sụt vào Thanh văn hay Độc giác, nhất định sẽ chứng đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, mang lại lợi ích an vui cho tất cả mọi loài trong tương lai.

Này Thiện Hiện! Như có người nam hay người nữ mang chiếc bình đất sòng đến sông, suối, giếng, ao, khe để lấy nước. Nên biết chiếc bình này chẳng bao lâu sẽ bị tan rã. Vì sao? Vì chiếc bình này chưa nung chín, chẳng kham nổi sự đựng nước, nên cuối cùng trở thành đất.

Cũng vậy, này Thiện Hiện! Có thiện nam tử v.v... trụ Bồ-tát thừa, tuy đối với Đại thừa có tin, có nhãn, có thích, có muốn, có tinh tấn, có thắng giải, có không buông lung, có ý vui thù thắng, có xả, có kính, có vui, có mừng, có tâm thanh tịnh, có đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề không bỏ điều qui định hoàn hảo, nhưng không tiếp nhận phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Nên biết những kẻ đó sẽ lui mất giữa đường, không thể chứng đắc trí nhất thiết trí, nghĩa là rơi vào Thanh văn hay Độc giác địa.

Này Thiện Hiện! Như có người nam hay người nữ mang chiếc bình đã nung chín đến sông, suối, giếng, ao, khe để lấy nước. Nên biết chiếc bình này không bị tan rã. Vì sao? Vì chiếc bình này được nung chín tốt, kham nổi sự đựng nước rất bền chắc.

Cũng vậy, này Thiện Hiện! Có thiện nam tử v.v... trụ Bồ-tát thừa, đối với Đại thừa có tín, có nhãn, nói rộng cho đến có đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề không bỏ và có thể tiếp nhận phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Nên biết những người này không bao giờ giữa đường lui sụt vào Thanh văn hay Độc giác địa, nhất định sẽ chứng đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, mang lại lợi ích an vui cho tất cả mọi loài trong tương lai.

Này Thiện Hiện! Như có người buôn không có trí khôn khéo, thuyền ở trên bờ chưa được sửa chữa chắc chắn, vừa kéo xuống nước cấp tốc ra đi. Nên biết thuyền này giữa đường bị hư chìm, người, thuyền, của cải vật chất trôi đi khắp nơi. Người buôn này không có trí khôn khéo nên tán thân mất mạng và mất những của cải quý báu.

Cũng vậy, này Thiện Hiện! Có thiện nam tử v.v... trụ Bồ-tát thừa, tuy đối với Đại thừa có tín, có nhãn, nói rộng cho đến có đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề không bỏ qui định hoàn hảo, nhưng không tiếp nhận phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Nên biết những kẻ đó sẽ lui mất giữa đường, không thể chứng đắc trí nhất thiết trí, nghĩa là rơi vào Thanh văn hay Độc giác địa.

Này Thiện Hiện! Như có người buôn trí tuệ khéo léo, trước khi ra khơi sửa thuyền thật chắc chắn, rồi mới kéo xuống nước, biết không có lỗ thủng, sau đó đem đồ đạc, của cải chất lên thuyền ra đi. Nên biết thuyền này chắc chắn không bị hư chìm, người và đồ đạc được đến nơi an ổn.

Cũng vậy, này Thiện Hiện! Thiện nam tử v.v... trụ Bồ-tát thừa, đối với Đại thừa có tín, có nhẫn, nói rộng cho đến có đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề không bỏ qui định hoàn hảo và có thể tiếp nhận phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Nên biết những người này giữa đường không bao giờ lui sụt vào Thanh văn hay Độc giác địa, nhất định sẽ chứng đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, làm lợi lạc cho tất cả hữu tình đến tận đời vị lai. Vì sao? Vì nếu các thiện nam tử v.v... trụ Bồ-tát thừa đối với Đại thừa có tín, có nhẫn, nói rộng cho đến có đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề không bỏ qui định hoàn hảo và có thể tiếp nhận phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa suốt trong thời gian ấy không rơi vào Thanh văn hay Độc giác địa, nhất định sẽ chứng đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, thường làm lợi ích cho tất cả hữu tình.

Này Thiện Hiện! Ví như có người một trăm hai mươi tuổi, già nua, suy yếu, lại thêm nhiều bệnh như: Bệnh phong, bệnh nhiệt, bệnh đàm, hoặc ba bệnh xen lẫn. Ý ông thế nào? Người già bệnh này có thể từ giường, ghé, tự đứng dậy được không?

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không.

Phật dạy:

- Này Thiện Hiện! Người này nếu đỡ cho đứng dậy cũng không có sức đi một dặm, hai dặm, ba dặm. Vì sao! Vì đã quá già và bệnh.

Cũng vậy, này Thiện Hiện! Có thiện nam tử v.v... trụ Bồ-tát thừa, giả sử đối với Đại thừa có tín, có nhẫn, nói rộng cho đến có đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề không bỏ qui định hoàn hảo. Nếu không tiếp nhận phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên biết hạng người này không chứng đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, bị lui sụt vào Thanh văn hay Độc giác địa. Vì sao? Vì xa lìa pháp phương tiện thiện xảo Bát-nhã ba-la-mật-đa nên phải như vậy.

Này Thiện Hiện! Ví như có người một trăm hai mươi tuổi, già nua, suy yếu, lại thêm nhiều bệnh như: Bệnh phong, bệnh nhiệt, bệnh đàm, hoặc ba bệnh xen lẫn. Người già bệnh này muốn từ giường, ghé

đứng dậy đến chỗ khác nhưng không thể đứng được. Có hai người mạnh, mỗi người nâng một bên nách, đỡ dần cho đứng lên và bảo người đó: “Đừng lo bị khó khăn, muốn đi đâu tùy ý, hai người chúng tôi không bao giờ bỏ ông, chắc chắn đưa đến an ổn không có tổn hại.”

Cũng vậy, này Thiện Hiện! Có các thiện nam tử v.v... trụ Bồ-tát thừa nếu đối với Đại thừa có tín, có nhẫn, nói rộng cho đến có đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề không bỏ qui định hoàn hảo và có thể tiếp nhận phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Nên biết những người này không bao giờ giữa đường bị lui sụt, rơi vào Thanh văn hay Độc giác địa, nhất định chứng đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, chuyển pháp luân vi diệu, độ thoát các hữu tình.